

### 3

## Risale-i Nur'a husumetin kısa tarihi

*Bu bölümde Risale-i Nur'a ve müellifi Bediüzzaman Said Nursi'ye yöneltilen, yer yer saldırı boyutuna varan eleştirileri başlıklar halinde değerlendirmeye gayret edeceğiz.*

*Elbette fikir meydanına çıkmış, eser yazmış bir isim olarak Bediüzzaman'ın tenkid edilmesi, düşüncelerine itiraz edilmesi normaldir. Fakat bunun üslubu, dozağı, boyutları, muhtevası önemlidir. Bunları da konuşacağımız yeri geldiğinde. Önce şuradan başlayalım: Bu tenkitler, geriye doğru baktığımızda nereye, nasıl bir zemine dayanıyor?*

Tarihsel kökenine de girmeden önce, en başta şunu söyleyeyim. Filozof Karl Popper'ın Marksizme getirdiğı bir eleştiri vardır. Karl Popper'dan önce de Marksizme eleştiriler getirilmiştir, ama en güçlü eleştirinin Karl Popper'ın eleştirisi olduğı söylenir. Çünkü dayandığı temel, tarihselciliğı, yani toplumsal olayları deterministik bir şekilde okuması üzerinden eleştiri getirir. "Belli olaylar belli sonuçları doğurur" önermesini insan ve toplum sözkonusu olduğunda sabit bir gerçeklik olarak görmesini ve sunmasını eleştirir. Diğerlerinin eleştirileri, buna göre daha kıyıda köşeden şeylerdir.

Şimdi gelirse Risale-i Nur üzerine Bediüzzaman hayattayken üretilen, Bediüzzaman vefat ettikten sonra özellikle 1960-65 arası o yoğun saldırı döneminde üretilen şeylere—ki bugün söylenenlerin hepsi birbirinin tekrarı mahiyetindedir—bunların içerisinde Risale-i Nur'un özüne, esasına dönük hiçbir şey bulamazsınız.

Nedir Risale-i Nur Külliyyatı içindeki en merkezî eser? *Sözler*. Birinci Söz'den başlar, "Bismillah her hayrın başıdır" diye başlar. Ondan sonra, küçük sözlerde verdiği dersler... Misâl, Dokuzuncu Söz; namazın beş vakte tahsisinin hikmeti. Niye günde beş vakit namaz? Harikulâde bir izah getirir. Ardından Onuncu Söz gelir; Haşir Risalesi. Haşrin, öldükten sonra maddeten, cismen, bedenlenir dirilişin izahı, isbatı. Onbirinci Söz, Onikinci Söz diye ilerler *Sözler*. Duyuyoruz ya, Nur talebeleri güya Kur'an'a dikkat etmiyormuş da bilmem-ne; insan sadece Onikinci Söz'ü, Onüçüncü Söz'ü okumuş olsa veya Bediüzzaman'ın Rûm sûresinin 50. âyetinden aldığı dersle yazdığı Onuncu Söz'ü, Haşir Risalesi'ni okumuş olsa böyle birşey diyemez, demeye utanır.

Zaten burada öncelikle şöyle birşey var. Aleyhte konuşanların büyük çoğunluğunda tam bir cehalet görüyoruz, Risale-i Nur'u okumamışlar zaten. Kalan az bir kısmı ise, kötü niyetle, önyargıyla, sırf hata aramak kasdıyla okumuş. Öyle örnekleri var ki... Bu kafayla okuyan bir kişi, bu kafayla okuduktan sonra dünyada herşeyde arıza bulur. Ve bu kafa, bir adım ileri gittiğinde Vehhabî, üç adım ileri gittiğinde el-Kaideci, beş adım ileri gittiğinde Daeşçi olur. Çünkü düz kafa sözkonusu. Bir sözü aldığınızda, sözün asıl muradı vardır, telmihler vardır, mecazlar vardır, remizler vardır, işaretler vardır. İnsanlığın birikimi bütün edebiyat ve düşünce mirası, bunun üzerine dayalıdır. Burada ise sözü alıp bütününden koparıp, ne niye nasıl söylenmiş gözardı edip kasdetmediği bir mânâyı ona yüklemek gibi gayretkeşlikler var. Meselâ Bediüzzaman'ın meşhur Eddâî şiiri. "Said'den yetmişdokuz emvat bâasam âlâma." Hayata böyle bakıyor Bediüzzaman. Yetmişdokuz yaşında o şiiri yazmış; bakıyor, her bir sene geçmiş, otuz yaşındaki Said'i arasan bulabilir misin? Yok, gitmiş. Onbeş yaşındaki gitmiş, beş yaşındaki gitmiş, kırkdokuz yaşındaki gitmiş. Burada bir muazzam tefekkür var. Hayat akıp gidiyor, geçen seneyi geri getiremiyorsun. Dünya hayatının faniliği üzerine bu tefekkürü dar kafalılıkta zirve yapmış biri alıyor, "Bediüzzaman reenkarnasyona inanıyor" diye yorumluyor. Bunu söylemek için insanın ya aptal olması lâzım, ya ahmak olması lâzım

veya ahlâksız olması lâzım.

Bunun gibi, hata aramaya odaklanmış, okuduğu metni anlamaktan aciz, ama sürekli kötüye yormaya odaklı işler. Bu tip insanlar aynı kötü niyetli okumayı sadece Bediüzzaman için yapmıyorlar zaten. Baktığımızda, bu kafada olduktan sonra, İmam-ı Âzam'a da lâf söyler, İmam-ı Rabbanî'ye de söyler, Mevlânâ'ya da kulp takar, başkasında da kusur bulur. Bu kafaya göre zaten kendisi gibi düşünenler dışında sapmamış insan bulunması zaten mümkün değil; bu kafanın kendisinde arıza var.

Böyleleri Ehl-i Sünnet'in geneliyle de sorunlu zaten. Ehl-i Sünnet'te ise "Tevil varsa tekfir yoktur," temel bir ilkedir. Bediüzzaman bunu nasıl izah eder, meselâ Muhyiddin-i Arabî'yi bazıları bazı sözlerinden dolayı tekfire kalkmışlar ya, Bediüzzaman ne der? "Bazan kelam küfür gözükür, fakat sahibi kâfir olmaz." Nasıl? Söz zahirî anlamıyla bakarsan, bu söz sakat dersin. Zahirî anlamıyla sakattır ama, dönüp bakarsın bu adam bu sözü bu anlamda mı söylemiş? Başka bir anlamı olabilir mi? Hayatına bakarsın, eserinin bütününe bakarsın, meramına bakarsın. Dersin ki, benim anladığım anlamda söylememiş olması gerekir. Peki ne anlamda söylemiş olabilir, şu anlamda söylemiş olabilir. Peki bu anlamda söylenince bu sözden küfür çıkıyor mu, çıkmıyor. Dolayısıyla o sözden ilk başta çıkardığın zahirî anlamı esas alıp, bu adam kâfirdir diyemezsin. Kâfirdir diyebilmen için, sana ilk anda küfür gözüken söz o kişinin küfür kastederek söylemiş olması gerekir. Ki Bediüzzaman bunu da fikhî ve kelamî ölçüler dahilinde *Sünuhât*'ta açıklar. "Tekfire çabuk cür'et edenler düşünsünler" diye de uyarır.

Bu genel tekfircilik hastalığının bir yansıması... Tekfircilik hastalığının nelere yol açtığını ise, el-Kaide, Daeş, her iki yapının Afganistan'dan Suriye'ye, Irak'tan Libya'ya ümmete yaşattıkları üzerinden görüyoruz. Öbür taraftan, tekfirci dil üreten, kendisi gibi düşünmeyene Yezid, Firavun vs. diyen bir başka yapının, Pennsylvania'dan düğmesine basılan yapının Müslümanların üzerine bomba yağdırabilmesinden, kurşun yağdırabilmesinden de anlıyoruz tekfirciliğin tehlikelerini.